

M A G Y A R K U R I R.

Indült Bécsből, Pénteken, September' 22-dikén, 1826.

Orosz Birodalom.

Moskva ből így írtak folyó hónap' 4 dikén: — „

„Az Orosz Birodalom a' maga legfőbb Tisztikarjai, mint Képviselői által, tudniillik a' Nemesség' Válgatotottjai és a' Tartományok' Marschaljai által, szemlélő tanuja vala tegnap azon felséges Czerimoniának, melyre illy sokáig esdekléssel várakozott. Ez a' nap megkente a' Császár' homlokát a' szent Olajjal; ez a' nap látá a' Császárt, a' maga tulajdon fejére egy ditsőségtől és reménségtől körül sugároltatott Koronát feltenni, 's kezébe azonpáltzát fogni, a' mely bőltsen és álhatatossággal hordoztatva, a' mi Hazánkknak tsak új ditsőséget 's új boldogságot fog szerezni.

„Ezen fényes Nemzeti Czerimoniákat a' Konstantin Császári Nagy Herczeg jelenléte is diszesítette. Ő tette a' Császár' egyik Assistense' foglalatosságait, 's azon szempillantásban, midőn a' Császár, a' Korona már a' fején lévén, szeretelt testvérét megöfölte, 's midőn az ő Felséges Anyja, szemei a' megilletődés' könnyeitől ázva, mint Császárnak a' maga hódulását bemutatá 's áldását reá adta, minden jelenlévőket olly belső örvendezés és elragadtatás fogott-el, melyet leírni lehetetlen. Azon két testvéreknek, kik között néhány hónapok előtt olly legnemesebb vetélkedés uralkodott, millyent tsak valaha a' História' elémulathatott, szemlélése, 's annak látása, hogy ezek most legszorosabban

összszaktsolódva, kézen fogva sétálnak együtt; annak a' Kremlnek szemlélése, a' mellyel illy sok ó és új időbéli vissza emlékezések vagynak öszszetsatoltatva; azon nézőknek véghetetlen soksága, kik azt a' Monarkhát, kinek mi már ezen Birodalom' megtartatását köszönjük, megszűnés nélkül való elragadtatással köszöntötték — mindenek egyesültek arra, hogy ezen örökre nevezetes napnak emlékezetét halhatatlanná tegyék.“

Császár ő Felsége a' koronázás' napján olly kegyelmező Hirdetést' adatott-kí, melly által a' külömbkülömbféle közönséges bünökért vagy vétkekért való büntetésök elengedtetnek vagy meggyengítettnek, 's minden rendű adózóknak, a' Státus' kintstárjába tartozó adósságaik, megkönnyebbitetnek.

Ugyan ezen alkalmatossággal hirdetteti Moskvauban a' thrónusra való következésre nézve a' már Jan. 28-dikán (új szerént Febr. 9-dikén) aláíratott Manifestum, melynek ennyiben áll a' fordítása: „

„Mi Első Miklós Isten' kegyelméből minden Oroszok' Császára és Egyedüluralkodója etc, etc, etc, hirül adjuk minden alattvalójainknak:

„Azon Familiai Törvényben, mellyet a' mi Atyánk, a' boldog emlékezetű Ur és Császár Iső Pál Apr. 5-dikén (17-dikén) 1797-ben kiadatott, valamint szinten a' Császári Familiat' illető egyéb határozásokban is, állandó alapok találatnak a' thrónusra való következés eránt, valamint egyéb külömbkülömbféle esetekre nézve

is, mellyek ezen tekintelben előfordulhatnak. Ezen Törvényben az Országló Császárnak hagyatott az a' jus, hogy azon esetben ha ő néki halála találna történni 's az utánna következő Koronaörökös kisebb idejű lenne, Birodalmi Helytartót 's a' Császári Személynek Tutort nevezzen ki. —

„Midőn mi, a' mi thronusra való lépésünk' alkalmatosságával, első bizonyosságát kívánjuk mutatni a' Birodalom' tiszteletességét oltalmazó törvények' fenntartatásáért való gondoskodásunknak, ezen fundamentumias alapokat követvén, nagyon szeretett Anyánk' Mária Feodorowna Aszszony és Császárné áldásának át-vétele után, 's minékutánna nagyon szeretett Testvér bátyánknak Konstantin Paulowitsch Czesarewitschnek előre való helybehagyását is megértettük volna, meghatározni eltökéltettük:

„1)ször. Mint hogy a' mi életünk' napjai a' Mindenhatónak kezeiben vagnak, erre nézve mi azon esetre, ha Koronánk, Örökösének Sándor Nikolajewitsch Nagy Herczegnek tellyes idejűségre lett jutása előtt meg találnánk halni, ezen esetben a' mi nagyon szeretett testvér Ötsénket Mihály Paulowitschet nevezzük az Orosz Birodalom' 's az ettől elválaszthatatlan Lengyel ország és Finnlandia' thronusaik' Helytartójává.

2)ször. Ha a' mi halálunk' után a' Mindenhatónak tetszeni fogna a' mi első szülött fíjunkat Sándor Nikolajewitsch Nagy Herczeget is a' maga kisebb idejűségében magához szollítani, ezen esetben a' mi második születésű fíjunk, ha az Isteni Gondviselés bennünket egy illyennel megajánlékozna, lépjek a' Törvény szerént minden első születési jusokba, 's a' mi igen szereteti testvér Ötsénk Mihály Paulowitsch valamint az előbbeni esetben úgy ezen esetben is Birodalom' Helytartója legyen.

3)ször. Ha pedig a' mi és nevezett

kisebb idejű Koronaörökösünknek halálunk' után, semmi más fíj gyermekünk nem találna hátra maradni, hanem a' mi szeretett Hitvesünk Alexandra Feodorowna Aszszony és Császárné terhes állapotban lenne, ezen esetben is a' mi igen kedves testvér Ötsénk Mihály Paulowitsch Nagy Herczeg legyen a' Birodalom' Helytartója; és a' Császárnénak szülése után, ha a' Mindenható ő Felségét fíj gyermekkel fogja meg áldani, a' született Csetsemő lépjek az első születési jusokba, 's ennek tellyes idejűségéig a' mi igen kedves testvér Ötsénk Mihály Paulowitsch Nagy Herczeg maradjon a' Birodalom' Helytartója.

„4)ször. Minden esetekben illeti Gyermekinkre való gondviselés végett, mindeniknek tellyes idejűségéig, a' Tutorság a' mi szeretett Hitvesünket Alexandra Feodorowna Aszszonyt és Császárnét, olly hatalom és kiterjedés szerént, mint ez, az Apr. 5-dikén (17-dikén) 1797-ben kiadatott törvényben 's a' Császári Familiát illető egyéb határozásokban kifejezetve találtatik. —

„Midőn mi ezen Rendeléseket a' Császári Familia béli thronusra való következőzésre 's kisebb idejűségre nézve, mint a' fennálló törvények' folytatását és Toldalékját meghatározzuk, az Országok' Királyához folyamodunk esdeklésünk által, hogy az ő legfőbb hatalmú és 's legjobb-tévő keze mindenkor a' mi Császári Familiánk és szeretett Hazánk felett maradjon a' maga áldásaival.

„Költ Petersburgban Jan. 28-dikán (Febr. 9 dikén) a' megtartatásnak 1826-dik, 's a' mi Országlásunknak első ezten-dejében.

„Miklós.

Portugallia.

A' Régens Princzaszszonytól olly parantsolatot vett a' Lisbonai Bűnhődési (Criminális) Ítéző Bíró, hogy minden egyéb perlekedéseket fére tévén arra intessen

minden törvényes vizsgálódásokat, hogy hogy a' 22-dikre viradott éjjeli rebelliónak, melly a' lovas Politziai seregben ki akart ütni, Gerjesztőit ki lehessen találni — mivelhogy a' már eddig folytatott nyomozások azt mutatják, hogy ezen Összseesküvésnek környűállásaira nézve fontos dolgok' fognak világosságra jöni.

A' Hadi Minister jelentés által adja tudtura a' Régens Princz asszony nagy megelégedését mind azoknak a' sergeknek, mellyek ezen lovas Politzianak fegyverből lett kivetkeztetésében eszközök voltak. Következő fontos kifejezések fordúlnak elé a' Princzaszszony' jelentésében: — „Az engedelmes katona a' Királynak, Hazának, Thronusnak, és Oltárnak ékessége és Védelmezője. A' rebellis katona ellenben nem egyéb, hanem tsak egy durva Prétorianus (Darabant, vagy Hajdú), ki tsak a' többet fizetőnek szolgál, 's átkot és halált érdemel.“

Báró Portellát, a' rebellis lovas Politzia' Obersterét, Sz. Görgy várába zárták.

Az új Politziai fő Felvigyázó Don Ariaga Brun de Silviera' helyébe, hirtelen valami Cortesek idejébéli Liberális tag Don Rodrigues de Bastos az Oportói Corregidor rendeltetvén Politziai fő Felvigyázóvá, ez, 23-dikban minden Corregidorokhoz olly parantsolatot küldözött széllyel az Országba, hogy nagy vigyázattal legyenek, és hogy őtet ne tsak hetenként tudósítsák, mint közönségesen szoktak, hanem gyakrabban és mindenkor, mikor szükségesnek gondolják hogy ő valami-ről tudósítsassék, 's a' mi az Ország' jóvára hasznos lehet.

Altaljában nagy munkásság uralkodik a' Portugalliai Kabinetben; kivált a' Hadi Minister fáradhatatlanul szorgalmatoskodik; gyakran kijár vizsgálódni tsak egy lovas katonától kísértetve.

A' Journál de Debats nagyon

nevezes dolgokat beszéli, mint millyen a' többek között, hogy a' Spanyol partoktól nem messze a' Baleáres szigeteknél egy Anglus hadi hajós osztály mutatta volna meg magát a' végre, hogy a' Madridban lévő Anglus Követ Lamb úr' kívánságait, mellyeket ő a' maga Országlószéke' nevében ezen Udvarhoz beadott, fontosítsa. — Valami hasonlóra czélzó dolgot emleget a' Párási Kurír is, tudniillik hogy a' Gibraltar mellett lévő S. Rochei Spanyol Lógerben nagy mozgások vétetődnének észre. — Hanem mind ezeket a' nevezetes ujságokat tsak azzal a' rövid magyarázattal igazítja-el a' Párisi Csillag, hogy egyikbe sints semmi igazság.

Nagy Britannia.

A' Londoni levelek még mind a' Lord Cochrane' meg tsalattatásának Historiájával vagnak tele. Említettük, hogy azon emberek, kik a' Görögöknek az utolsó költsön summát adták, Sept. 4-dikén a' belső város egyik nevezetes vendégfogadójának szalájában gyűlést tartván, ugyan ott a' Görög Biztosok Spaniolaki, Orlando, Luriotti, 's az ő Fő Negotziánsok Ricardo is jelen voltak. Ott voltak a' Hitelezők' Biztosai is, Robertson, Oberst Stanhope, Bowring, Lausaba, Prevot, Hume, Bailey, Májor Cochrane, Herczeg d' Alberg. A' Hitelezők között is sokan jelen voltak, de mások, a' kik nem is odatarozók lettek volna, még többen. Sokat beszélltek, hanem hogy mit határoztak, ezt bajos volna röviden megmondani.

A' Gyűlés első munkája a' volt, hogy Oberst Stanhope't Elölülővé választotta. Ez a' Stanhope, az, a' ki ezen hadakozás alatt Görögországban is sokáig tartózkodott. Előbb ő szollott, mint Elölülő: — „

„A' Görögök, úgy mond, sokáig azt gondolták, hogy rajtok egyedül tsak a'

pénz segíthet. Én iparkodtam az ő fejekből ezt a bal vélekedést kiverni. Sokszor mondtam nékiék, hogy erejébe, vitézségébe, karjaikba, 's kardjokba helyheztések bizodalnokat, nem pénzbe. De azonban azt is mondtam nékiék, hogy ha tsak ugyan olly szerentsések lehetnek, hogy a' vas mellett aranyra is szert tehetnek, ne vegyék ezt a' magok kezébe, hanem bizám valamelly vas markú és állhatatos gondólkodású Anglus ember kezére, hogy a' pénz, melyre szert tehettek, tengeren szárazon hathatóssan használtassék, mint hogy ők tsak ezen eszköz által nyerhetik-meg az arra való bizodalmat, hogy ismét segítségre találhassanak.

„Hogy a' Hitelezőknek három Tanátsosaik Burdett, Hobhouse, és Ellice urak, gőz-hajóknak szereztetését, 's ezeknek vezérlését egy illy Ritteri, Vitéz, és tisztelelet érdemlő tengeri Hősré Lord Cochranéra lett bizattatását jóvalloták, ezt én jónak találom. Ezen valószátsnak nem lehetett közönségesen jónak nem találatni. De hát hogyan eshetett még is más felől, hogy egy illy jó intézet elősegíttetést nem talált? A' látszik legrosszszábnak lenni az egész dologban, hogy ha a' dolog felől valamit értekeződni akarunk, azt se tudjuk, hogy kitől tudakozódjunk. A' három nevezett Tanátsosoktól-é, Ricardo urtól-é, vagy a' Londoni Görög Biztoságtól? A' felelet erre kétség kívül a' leszén, hogy egyiktől se. — Igen de li tartozik tehát felelni azért, hogy a' Görögök' segítségére adatott pénz illy rosszszúl használatott? Hogy Észak-Amérikába két Frégátoknak felvásároltatására, illy nagy summa (155,000 f. Sterling) küldetett, 's ezen Frégátok még ma is túl vagynak az Atlás tengerin? Hogy olly gőz-hajóknak építéssékre, mellyek a' magok haszonvehetlensége miatt még ma is a' Tamesisen hevernek, 's a' többi, illy sok pénz elpotsékoltatott? — Az, én tanátslásom, minck-

utánna már egyszer a' dolog' ennyire jutott, tsak az: — „

„Hogy nevezünk-ki egy betsületes emberekből álló Biztoságot, melly a' dolgot valódi módon vizsgálja-meg, hogy miben legyen; hogy a' mi a' pénzből még megtartatható, tartsa meg. Ezen Biztoságnak egyenes igazságától és munkásságától függ az egész dofognak jóvátétetődése. Két kézzel hozzá kell a' dologhoz nyulni. Amérikába embert kell küldeni, hogy az ott illy drágán felvásároltatott két Frégátokat már egyszer indíttassa útnak az Oceánus' hátán az Archipelagus felé. A' Themésén heverő gőz-hajókat is meg kell igazíttatni 's ugyan oda útnak kell indíttatni, hogy vehessék hasznokat azok, kiknek számkokra építtettek. Athénhez segítséget kell küldeni; mert könnyen meg lehet előre mondani, hogy ha Athéné és Nápoli 's a' még meglévő több Görög erősségek, el esnek; ugy Görög Országot az Európai Hatalmasságok nem fogják továbbá úgy nézni, mint egy olly Nemzetet, melly a' maga szabadságának megnyeréséért tuskodik; hanem tsak mint egy ragadozókból álló tsoportot.“

Több árkusokat lehetne azon beszédekből beírni, a' mellyek ezen Gyülésben tartattak. Tehát tsak a' nevezetesebbek közül jegyezhetünk-fel némelleyeket ide. Illyen volt mindenek felett az, a' mit a' Biztoságnak Bailey nevű tagja az Inzsinnör Galloway nevében a' Gyülésnek tudtára adott, hogy ő (Galloway) a' Görög Deputátusoktól vagy is inkább ezeknek Meghatalmozottjoktól nem 80,000, hanem tsak 13,000 font Sterlingeget kapott a' már sokszor említett gőz-hajóknak építéssékre — 's örömmel jelentette Bailey úr, hogy már most Ricardo és Galloway urak között annyira ment az egyezés, hogy Galloway úr szentül megígérte, hogy a' gőz-hajók, Sept. 4-dik napjától fogvást számlálván hat hetek alatt tölkel-

letesen készen fognak lenni az útnak indulásra 's a Görögök' szolgálatjára.

Ennek hallására örömmel kinyilatkozta az Előülő Oberst Stanhope úr, hogy maga is hiszi, hogy az ezen gőzhajóknak okoztatott elkésését tellyességgel nem az a Politikai környúlállás okozta, hogy a' Galloway úr' fija az Egyiptomi Basánál szolgál, hanem részint pénzbeli fogyatkozás részint pedig az, hogy ezen gőzhajók egészen új módiak lévén az ő gőzmachinájokban igen könnyen eshetett; tapasztalatlanság miatt, valamely hiba. Azt is mondta, hogy hiszi az Előülő Úr, hogy ez az elkéslelődés senkinek nem esik nehezebben 's nem okoz nagyobb szomorkodást, mint magának Galloway úrnak.

Azon Birmán Országról, mellyel mostanság az Anglusok béhességre léptek, illy megjegyzéseket olvasunk:

A' Birmánok kétszer esznek napjában; dél előtt, és délután, vagy este. Az ő főzefélékjek, melly nem olly nagyon tsak riskásából áll, mint az egyéb Hindus nemzeteknél, Siami edényekben adatik fel. A' riskása veres lakirozású tálatlákban osztatik széllyel a' familia' tagjainak. Rend szerént ezeknek is tsak újjaikkal kellene enni, de nem sokat gondolnak vele, megeszik kalánnal is. Egyiknek az Anglusok által elfoglaltatott tartományok közzül Tavoi a' neve; ez, Tenasserim-től északra esik; 68 kerületekre van felosztatva, mellyeken mind együtt tsak 20,000 emberek lalnak. Megmivelt része a' tartománynak harmadfél mértföldet teszen, a' több része tsupa erdőből és berekből áll. Egyéb eránt termékeny kövér a' föld; bors, Aréka-Théa elég terem. Bivaj, Élélánt, farbas, medve, vad disznó, elég van. Részegettó itallal nem élnek a' lakosok, hanem a' pipázás olly nagyon elhatalmazott köztök,

hogy a' czigarát 2—3 esztendőös gyermekeknek a' szájokban lehet látni az utzákon. Mértékletesen élnek, de a' mellett a' társaságokat 's időöltésceket se kerülik.

K o l u m b i a.

Marakaiból így írt Jun. 25-dik napján egy Anglus, ki jelen volt a' Generális Paetz által össze gyűjtetett Veneczuelai Congresszusnak kinyittatásán ezen tartománynak fő városában Valenciában: — „

„Paetz, egy valóságos szép 's minden rá-nézöket a' maga' tiszteletére gerjesztö formájú ember, keveset beszélt; nem is bír sokat beszéllö tehetséggel, hanem annál több katonai táalentummal. Doktor Pena a' gyűlésben a' fő beszéllö ember; úgy látszik, hogy a' feje is meglehető tehetséggel bír, de nagyon mesterkedő álnok ember (Nem írja az Anglus, hogy mi féle Doktor legyen, de gyanítható képpen Törvény-tudó Doktor). Valami Serena nevű tagja a' gyűlésnek egy olly tudákos ember, ki minden polgári és hadi dolgokrol könyveket ír össze. Úgy látszik, hogy mindenekhez nagy befolyással bír. Ez a' Paetz' jobb keze.

„Az öszszegyülekezett személyek 24-re teltek. Kumána és Marakaibo egy Deputátust se küldttek, a' melly dolog nagy szeptet ütött a' Paetz' fejibe, 's ki tudja, talám ő ezen tekintetből félbe is szakasztotta volna a' revolúzióskodást — de híjába, mert már egyszer kiállott a' síkra, a' honnét bajos lenne ismét vissza lépni, 's olly emberek is vagynak körülötte, kik ezt neki meg se engednék, minekutánna illy nagyon elé haladott a' dologban.

„A' tanátskozások nagyon hevesen folytak a' gyűlésben. Meghatároztatott, hogy minden abban folyó dolgok kinyomattassanak 's a' nép' elejébe terjesztessenek. Abba' mindnyájok megegyeznek, hogy

a' Bogotai közönséges Országlószéken lávul még egy úgy nevezett Szövetséges Országlószék állittassék-fel: de ellenben abba is megegyeztek, hogy a' Bolívar megérkezése előtt ezen tekintetben semmi vég-határozásra nem fognak lépni.

„Itt (Venezuelában) egyéb eránt teljes tsendesség uralkodik; az Európai szokások és rendtartások sebes lépésekkel haladnak előfelé; a' közönséges utak és vendégfogadók' állapotja két esztendőknék lefolyta alatt nagy tökéletességre lépett.“

A' Londoni újságlevelek illy tudósítást közlenek Chiliből Mártz. 20-kán: — „

„Itt meghatározatott, és szükségesképpen úgy is kell lenni, hogy Congresszus tartattassék, azért, hogy a' fő Direktor ideje eltelt, és Fő nélkül nem lehet maradni. A' mostani Direktornak Freyre a' neve. Az ő ideje, melly a' Constitúció által meghatározatott Jun. közepén telt-el.

„Ezen Congresszusnak sok és nagy dolgai fognak lenni, mint hogy Chili még egy olly ország, melyben még semmi olly intézet nintsenek, mellyek a' Státust illetnék. Ennek még egész organizáttatás (elrendeltetés) kívántatik. Eddig minden e-féle tárgyak a' Fő Direktor tetszésétől függöttek: hanem mind ezen sok és tárgyak között legkényesebb fog annak a' kérdésnek meghatározatása lenni: „Hogy küldjön-e Chili, a' Panamai Congresszusra Deputátust, vagy ne küldjön? Leginkább a' fogja meghatározni ezen kérdést, hogy mitsoda gondolkodású tagokból fog a' Chiliben összejyülendő Congresszus állani; mivel hogy ha Aristokratikus gondolkodásuak lesznek, úgy ezek tellyesíteni fogják a' Kolumbia' jóvallatját, melly abba áll, hogy minden Amerikai Státusok küldjenek Deputátust Panamába. Eleitől fogva e' volt a' Bolívar' kedves plánuma. De tudjuk, hogy melly sokat disputáltak felette Észak Amerika és Mexikó; míg nagy későre megegyeztek benne.

„Úgy tartatik közönségesen, hogy ha Chiliben a' Congresszus nagyobbára Liberális gondolkodású emberekből talál állani, így ezek még sokat fognak disputálni a' Kolumbia vagy Bolívar' plánuma ellen a' Panamába való Követ küldés ellen. Azt forgatják a' Chiliani Liberálisok elméjeltben, hogy az Amériikai hét új Respublikák közzül, Mexikó, Guatimalla, Kolumbia, Peru, és Bolívaria vagy Bolivia (Felső Peru) bizonynyal a' Bolívar jóvallatjait fogják követni, 's minden más jóvallatokat el fognak nyomni. Még a' Buenos-Ayresi összettatott tartományok se mind egyeztek-meg benne, hogy Követet vagy Követeket küldjenek Panamába, 's vannak, kik úgy vélekednek, hogy tsak kényszerítettés által vétethetnek végre is réá, hogy tellycsittsék a' Kolumbia' jóvallatját. Miért félnek ezek ettől a' Panamai Congresszustól illy nagyon?

B e c s.

Császár és Császárné Ő Felsegek' hónap' 20-dikán délutáni 3 órakor Weizierből, kívánt jó egészségben megérkeztek ide a' Cs. K. Burgba.

Hasonlóképpen megérkeztek ugyan ide: a' mult szombaton 16-dikban, Palatinus Ő Cs. K. Fő Herczegsége és Palatinusné Ő Cs. K. Fő Herczegasszonya — Vasárnap', Sept. 17-dikén, Ő Felsege a' Pármai Herczegné Ő Cs. K. Herczegasszonya, a' Reichstadti Herczeggel együtt — Hétfün, Ferdinand Koronaörökös Ő Cs. K. Fő Herczegsége, és Ferencz Károly Cs. K. Fő Herczeg a' maga Hitvesével Sofia Cs. K. Fő Herczegasszonyal — 's Kedden Sept. 19-dikén Saxoniai Antal Királyi Herczeg a' maga Hitvesével Theresia Cs. K. Fő Herczegasszonyal, mindnyájok kívánt jó egészségben — és mindnyájok a' Cs. K. Udvari Burgba szállottak-bé.